

Міжнародний тероризм: особливості протидії, глобальна проблема сучасності, планетарна загроза для всього людства

Анатолій Француз,

*д.ю.н., професор, зав. кафедри державно-правових дисциплін,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: anatoliyff@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-2861-1252*

Іван Греб,

*студент кафедри державно-правових дисциплін,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: HrebVV@krok.edu.ua*

Тероризм є однією з найгостріших загроз сучасного світу. За останні десятиліття ця проблема набула планетарного масштабу, виходячи далеко за межі окремих країн чи регіонів. Терористичні угруповання дедалі частіше використовують новітні технології, зокрема Інтернет, соціальні мережі, дрони та кіберзброю. Їхні дії спрямовані не лише на фізичне знищення людей, але й на дестабілізацію суспільств, руйнацію економічних систем та формування атмосфери постійного страху.

“Тероризм - суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей”[1, ст. 1 ч.1].

Тероризм не має кордонів і здатен впливати на всі аспекти життя людства. У зв'язку з цим дослідження причин, наслідків та ефективних методів боротьби з тероризмом є нагальною необхідністю.

Причини та форми сучасного тероризму

Тероризм є багатогранним явищем, яке має різні причини та форми. Серед основних причин виділяються:

Політичні фактори: конфлікти, пов'язані з боротьбою за владу, територіальні суперечки, а також протести проти авторитарних режимів.

Економічна нерівність: значна різниця в доходах між населенням різних країн і регіонів, що сприяє соціальному невдоволенню та радикалізації.

Соціальні чинники: недостатній доступ до освіти, соціальної справедливості та можливостей для самореалізації.

Ідеологічна складова: поширення екстремістських ідей, релігійний фанатизм, націоналізм або сепаратизм.

Виходячи з цього, сучасний тероризм має багато форм:

Релігійний екстремізм: домінує серед багатьох терористичних угруповань, таких як ІДІЛ чи Аль-Каїда.

Політичний тероризм: спрямований на дестабілізацію державної влади або зміщення політичних режимів.

Кібертероризм: атаки на критичну інфраструктуру, інформаційні системи, банки тощо.

Екотероризм: дії, спрямовані на захист довкілля через насильницькі методи.

Тероризм як планетарна загроза

Сучасний тероризм становить глобальну загрозу, що виходить за межі окремих країн:

Вплив на безпеку та життя людей: масштабні терористичні акти, до прикладу, атаки 11 вересня 2001 року в США, спричиняють значні втрати серед мирного населення.

Економічні наслідки: терористичні дії руйнують інфраструктуру, спричиняють скорочення інвестицій, збільшують витрати на безпеку.

Екологічні наслідки: підриг нафтових трубопроводів, пожежі, знищення природних ресурсів.

Загроза використання зброї масового ураження: існує ризик застосування хімічної, біологічної чи ядерної зброї, що може мати катастрофічні наслідки для планети.

Методи протидії тероризму

Боротьба з тероризмом потребує системного підходу та ефективної взаємодії на національному й міжнародному рівнях.

Національні заходи:

Створення спеціалізованих антитерористичних підрозділів.

Прийняття законів для посилення боротьби з фінансуванням терористів.

Освітні програми для запобігання радикалізації молоді.

Міжнародна співпраця:

Координація через ООН, НАТО, Інтерпол. Обмін розвідувальною інформацією між країнами. Один з наведених прикладів регламентації об'єднання країн задля співробітництва прописаний у статті 4 Конвенції

Ради Європи про запобігання тероризму:

“Міжнародне співробітництво у сфері запобігання

Сторони залежно від обставин та з огляду на свої можливості надають одна одній допомогу й підтримку з метою посилення здатності запобігати вчиненню терористичних злочинів, зокрема шляхом обміну інформацією та передовим досвідом, а також підготовки кадрів та інших спільних зусиль превентивного характеру.” [2. ст. 4]

Програми протидії кібертероризму та екстремізму в соціальних мережах.

Інноваційні підходи:

Використання штучного інтелекту для виявлення загроз. Розробка сучасних систем безпеки, таких як біометричний контроль, аналітика великих даних.

Розвиток міжнародних платформ для моніторингу фінансових потоків терористів.

Тероризм залишається однією з ключових загроз сучасності. Глобалізація,

доступ до нових технологій і постійні конфлікти сприяють поширенню тероризму, що ставить нові виклики у пошуках сучасних та відповідних часу методів запобігання та протидії.

Ключові слова: тероризм; світовий тероризм; безпека.

Список використаних джерел

1. Закон України “Про боротьбу з тероризмом” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 25, ст.180) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> [дата посилання 26.11.2024].
2. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 16.05.2005 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> [дата посилання 26.11.2024]